

Regeringens proposition 1995/96:102

Vissa mindre ändringar i kommunalskattelagen m.m.

Prop.
1995/96:102

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 2 november 1995

Ingvar Carlsson

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats skall medges med 13 kr per mil även vid 1997 års taxering.

Vidare föreslås förtydliganden av kommunalskattelagen som rör skattefriheten för visst stipendium, bidrag till funktionshindrade elever i gymnasieskola och bistånd till asylsökande. Till följd av Sveriges medlemskap i EU föreslås vissa justeringar av reglerna om avdragsrätt för vissa obligatoriska avgifter.

Slutligen föreslår regeringen, som en följdändring till beslutet att folkpension för gift folkpensionär skall vara densamma oavsett om maken uppbär folkpension eller ej, att särskilt grundavdrag för gifta folkpensionärer alltid skall utgå med högst 134,0 procent av det reducerade basbeloppet.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas, såvitt gäller förtydliganden rörande skattefrihet för visst stipendium m.m. och justeringarna av reglerna om avdragsrätt för vissa obligatoriska avgifter, vid 1996 års taxering och i övrigt vid 1997 års taxering.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.....	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års taxeringar.....	10
2.4	Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)...	11
3	Ärendet och dess beredning.....	12
4	Avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats.....	13
5	Skattefrihet för visst stipendium.....	13
6	Skattefrihet för visst ekonomiskt stöd till riksgymnasieelever.....	14
7	Skattefrihet för bistånd till asylsökande.....	15
8	Avdrag för vissa obligatoriska socialavgifter.....	16
9	Vissa följdändringar på grund av sänkt folkpension för gifta.....	17
10	Ekonomiska konsekvenser.....	18
11	Författningskommentarer.....	18
11.1	Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370).....	18
11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.....	19
11.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års taxeringar.....	19
11.4	Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324).	20
Bilaga 1	Lagradsremissens lagförslag.....	21
Bilaga 2	Lagrådets yttrande.....	33
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 november 1995.....	36

1Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

- 1.lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
- 2.lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
3. lag om ändring i lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för
bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års
taxeringar,
- 4 lag om ändring i taxeringslagen (1990:324).

2Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 46 § 2 mom., punkt 1 av anvisningarna till 19 § och punkt 1 av anvisningarna till 48 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Föreslagen lydelse

Nuvarande lydelse

46 §

2 mom.¹ Skattskyldig, som har varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, får dessutom göra avdrag:

1) för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla, i den utsträckning som framgår av punkt 5 av anvisningarna;

2) för påförda egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla;

3) för obligatoriska socialförsäkringsavgifter som den skattskyldige, på grund av arbete *i ett annat land*, enligt slutligt fastställd debitering skall betala i överensstämmelse med den konvention som avses i förordningen (1993:1529) om tillämpning av en nordisk konvention den 15 juni 1992 om social trygghet eller till följd av att den skattskyldige enligt *EES-avtalet* skall omfattas av *det andra landets* lagstiftning om social trygghet, i båda fallen under förutsättning att den avgiftsgrundande intäkten tas till beskattning för beskattningsåret i Sverige;

3) för obligatoriska socialförsäkringsavgifter som den skattskyldige, på grund av *utfört* arbete, enligt slutligt fastställd debitering *eller liknande* skall betala i överensstämmelse med den konvention som avses i förordningen (1993:1529) om tillämpning av en nordisk konvention den 15 juni 1992 om social trygghet eller till följd av att den skattskyldige enligt *rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen*² skall omfattas av *ett annat lands* lagstiftning om social trygghet, i båda fallen under förutsättning att den avgiftsgrundande intäkten tas till beskattning för beskattningsåret i Sverige;

¹ Senaste lydelse 1994:1856.

² EGT nr L 149. 5.7.1971, s. 2 (Celex 371R1408).

6) för avgift som den skattskyldige har betalat under beskattningsåret för annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, som ägs av arbetsgivare, i den omfattning som framgår av punkt 6 av anvisningarna;

7) för inbetalning som den skattskyldige under beskattningsåret har gjort på pensionssparkonto i den omfattning som framgår av punkt 7 av anvisningarna.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att betala sjömansskatt, medges avdrag för periodiskt understöd, avgift för pensionsförsäkring som anges i första stycket 6 och inbetalning på pensionssparkonto som anges i första stycket 7, endast i den mån hänsyn inte tagits till understödet, avgiften eller inbetalningen vid beräkningen av sjömansskatt.

Avdrag för avgift som avses i första stycket 6 och för inbetalning som avses i första stycket 7 medges endast i den mån avdrag inte får ske från intäkt av särskild förvärvskälla.

Om skattskyldig varit bosatt här i riket endast under en del av beskattningsåret, medges avdrag som nu sagts bara i den mån det belöper på nämnda tid.

Anvisningar till 19 §

I³. Socialbidrag, begravningshjälp samt underhåll, som har lämnats intagen i kriminalvårdsanstalt eller patient på sjukhus *e.d.* utgör inte skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om till föreningar influtna medlemsavgifter. Som begravningshjälp behandlas inte tjänstepension avseende tid efter den pensionsberättigades frånfalle.

I. Socialbidrag, *bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.*, begravningshjälp samt underhåll, som har lämnats intagen i kriminalvårdsanstalt eller patient på sjukhus, *samt annan liknande ersättning* utgör inte skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om till föreningar influtna medlemsavgifter. Som begravningshjälp behandlas inte tjänstepension avseende tid efter den pensionsberättigades frånfalle.

Med skadeståndsförsäkring förstås försäkring, enligt vilken den försäkrade äger utfå ersättning för skadestånd vartill han är berättigad på grund av personskada (överfallsskydd o.d.).

Ersättning till följd av personskada som utgår i annan form än periodisk utbetalning (engångsbelopp) och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur utgör skattepliktig intäkt såvida icke annat följer av övriga bestämmelser i denna lag.

Om engångsbelopp, som utgår till följd av personskada, utgör ersättning för framtida förlust av skattepliktig inkomst, skall dock 40 procent av beloppet avräknas såsom icke skattepliktig del. Uppbär skattskyldig två

³ Senaste lydelse 1990:650.

eller flera sådana engångsbelopp till följd av samma personskada, skall vad som nu har sagts gälla varje sådant belopp. Vad som avräknas från ett eller flera engångsbelopp under beskattningsåret får emellertid – i förekommande fall tillsammans med vad som avräknats tidigare år – för samma personskada sammanlagt icke överstiga femton basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Härvid skall avräknad del av ett engångsbelopp uttryckas i det basbelopp, som har fastställts för det år under vilket engångsbeloppet blivit tillgängligt för lyftning.

Utbytes sådan livränta eller del därav, som utgår till följd av personskada och utgör skattepliktig intäkt enligt 32 § 1 mom., mot engångsbelopp, gälla bestämmelserna i föregående stycke beträffande sådant engångsbelopp. Utbytes annan livränta eller del därav, som utgör skattepliktig intäkt enligt 32 § 1 mom., mot engångsbelopp, skall hela engångsbeloppet upptagas såsom skattepliktig intäkt. Sker utbyte, helt eller delvis, av annan livränta än nu sagts mot engångsbelopp, skall beloppet anses utgöra icke skattepliktig intäkt.

Lön, som utgår från arbetsgivare i sådana fall, då denne på grund av 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring äger uppbära arbetstagaren tillkommande ersättning från allmän försäkringskassa, är skattepliktig intäkt. För arbetsgivaren är den av honom i nämnda fall uppburna ersättningen från försäkringskassan ävensom annan därifrån uppburen ersättning i anledning av kostnad för den anställdes räkning att betrakta som skattepliktig inkomst, dock att ersättningen icke är skattepliktig för arbetsgivaren, därest den till den anställda utbetalda lönen eller den för honom havda kostnaden utgör för arbetsgivaren icke avdragsgill utgift i förvärvskälla. Ersättning, som annorledes än i form av pension eller annan livränta utbetalas av arbetsgivare vid yrkesskada eller arbetsskada i de fall, då arbetsgivaren står s.k. självrisk enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, räknas till skattepliktig inkomst enligt de grunder som skulle hava gällt vid försäkring enligt sistnämnda lag.

Skatteplikt föreligger inte för bidrag från stat eller kommun, som utgår enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser, i samband med utbildning eller omskolning, till arbetslösa och partiellt arbetsföra samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda i den mån bidragen avser traktamente och särskilt bidrag. Flyttningsbidrag som lämnas av en arbetsmarknadsmyndighet utgör inte skattepliktig intäkt i följd varav avdrag inte medges för den kostnad som sådant bidrag eller stöd är avsett att täcka. Skatteplikt föreligger inte heller för bidrag från en allmän försäkringskassa till handikappade eller föräldrar till handikappade barn för anskaffning eller anpassning av motorfordon. Utgår bidraget till en näringsidkare för näringsverksamheten tillämpas bestämmelserna om näringsbidrag i punkt 9 av anvisningarna till 22 §.

Kontant arbetsmarknadsstöd utgör skattepliktig intäkt.

Skatteplikt föreligger icke för engångsbidrag som utgår i samband med arbetsplacering som utgör led i Arbetsmarknadsstyrelsens omhändertagande av flyktingar.

Skatteplikt föreligger *ej heller* för bidrag, som stiftelsen Dag Hammar-skjölds minnesfond till fullföljande av

Skatteplikt föreligger *inte* för bidrag som stiftelsen Dag Hammar-skjölds minnesfond till fullföljande av sitt

Nuvarande lydelse

sitt ändamål *utgiver* för mottagarens utbildning.

Föreslagen lydelse

ändamål *lämnar* för mottagarens utbildning. *Inte heller föreligger skatteplikt för stipendium som lämnas enligt förordningen (1995:559) om stipendium efter genomfört basår inom kommunal vuxenutbildning eller bidrag enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan.*

till 48 §

I⁴. Vid tillämpningen av 48 § 4 mom. och denna anvisningspunkt iakttas följande. Som folkpension räknas inte barnpension eller vårdbidrag. Folkpension skall anses utgöra en inte obetydlig del av den skattskyldiges inkomst, om den uppgått till minst 6 000 kronor eller minst en femtedel av den sammanräknade inkomsten. Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Ålders-, förtids- eller efterlevandepension, som betalas ut enligt utländsk lagstiftning om social trygghet och utgår enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för folkpension, skall behandlas som folkpension om skattskyldighet för utbetalningen föreligger i Sverige. Har folkpension enligt bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring samordnats med yrkesskadelivränta eller annan i nämnda lagrum angiven livränta skall vid tillämpning av första, andra respektive tredje stycket första meningen b det särskilda grundavdraget beräknas med ledning av den folkpension som skulle ha utgått om sådan samordning inte skett.

För gift skattskyldig, som *uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension*, uppgår det särskilda grundavdraget till 134,0 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, minskat enligt tredje stycket samma lagrum. För övriga skattskyldiga uppgår avdraget till 151,5 procent av sistnämnda belopp. Avdrag med 151,5 procent av sistnämnda

För gift skattskyldig uppgår det särskilda grundavdraget till 134,0 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring, minskat enligt tredje stycket samma lagrum. För övriga skattskyldiga uppgår avdraget till 151,5 procent av sistnämnda belopp. Avdrag med 151,5 procent av sistnämnda belopp tillkommer också gift skattskyldig, som under *någon* del av beskattningsåret upp

⁴Senaste lydelse 1993:1515.

belopp tillkommer också *gift* skattskyldig, som under *viss* del av beskattningsåret uppburit folkpension *med belopp* som tillkommer *gift vars make uppbär folkpension och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension*.

burit folkpension som tillkommer *ogift*.

Det särskilda grundavdraget får dock inte överstiga

a) för skattskyldig som vid utgången av året före beskattningsåret och utgången av beskattningsåret uppbar folkpension samt under hela beskattningsåret bott i Sverige: summan av uppburen sådan pension som enligt fjärde stycket reducerar det särskilda grundavdraget samt

b) för skattskyldig som inte avses i a eller som under beskattningsåret uppburit folkpension i form av förtidspension, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ålderspension enligt lagen om allmän försäkring eller som avlidit: uppburen folkpension och pensionstillskott som uppburits enligt 2 § eller 2 a § lagen om pensionstillskott. För skattskyldig som har livränta som avses i första stycket sista meningen tillämpas i stället för bestämmelsen i föregående mening a bestämmelsen i föregående meningen b om det är till fördel för den skattskyldige.

Det särskilda grundavdraget reduceras med 65 procent av den del av uppburen pension som överstiger det för den skattskyldige enligt andra stycket gällande avdragsbeloppet. Pension som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring eller från pensionssparkonto reducerar dock inte det särskilda grundavdraget.

För den som vid utgången av året före beskattningsåret inte uppbar folkpension reduceras det särskilda grundavdraget i stället med 65 procent av den del av taxerad inkomst som överstiger det för den skattskyldige enligt andra stycket gällande avdragsbeloppet. Oavsett vad som i det föregående sagts om reducering föreligger alltid rätt till särskilt grundavdrag med så stort belopp som den skattskyldige skulle ha fått i grundavdrag enligt 48 § 2 eller 3 mom. om dessa bestämmelser i stället hade tillämpats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas, såvitt gäller den nya lydelsen av 46 § 2 mom. och punkt 1 av anvisningarna till 19 §, första gången vid 1996 års taxering, och i övrigt första gången vid 1997 års taxering.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelsen

2 kap.

6 §¹

För den som inte haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott gäller i stället för vad som sägs i 4 § första stycket I följande. Skyldighet att lämna självdeklaration föreligger endast om den uppburna pensionen överstiger för gift skattskyldig *som inte under någon del av året uppburit pension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension* 134,0 procent och för annan skattskyldig 151,5 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring minskat enligt tredje stycket samma lagrum.

För den som inte haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott gäller i stället för vad som sägs i 4 § första stycket I följande. Skyldighet att lämna självdeklaration föreligger endast om den uppburna pensionen överstiger för gift skattskyldig 134,0 procent och för annan skattskyldig 151,5 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring minskat enligt tredje stycket samma lagrum. *Gränsen 151,5 procent av sist-nämnda belopp gäller också gift skattskyldig som under någon del av året uppburit folkpension som ogift.*

Som folkpension räknas inte barnpension och vårdbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

¹ Senaste lydelse 1992:1582.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års taxeringar

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års taxeringar¹ samt lagen skall ha följande lydelse.

Lag om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 - 1997 års taxeringar

Nuvarande lydelse

Avdrag för kostnad för resa med egen bil till och från arbetsplatsen enligt punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) skall vid 1995 och 1996 års taxeringar medges, i stället för enligt schablon som anges i andra stycket nämnda anvisningspunkt, med 1 krona och 30 öre per kilometer.

Föreslagen lydelse

Avdrag för kostnad för resa med egen bil till och från arbetsplatsen enligt punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) skall vid 1995 - 1997 års taxeringar medges, i stället för enligt schablon som anges i andra stycket nämnda anvisningspunkt, med 1 krona och 30 öre per kilometer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. I fråga om skattskyldig som har inkomst av förvärvskälla i inkomstslaget näringsverksamhet för vilken beskattningsåret har börjat före den 1 januari 1996 skall dock vid 1997 års taxering avdrag i förvärvskällan medges enligt schablon som anges i andra stycket punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928:370) för kostnader som uppkommit före den 1 januari 1996 om avdraget beräknat enligt nämnda lagrum överstiger 1 krona och 30 öre per kilometer.

¹ Senaste lydelse av lagen och dess rubrik (1994:1884).

2.4 Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 7 § taxeringslagen (1990:324) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 §

Den som fyllt sextio år har rätt att frånträda uppdrag att vara ledamot. Skattemyndigheten får entlediga en ledamot som visar giltigt hinder. Om en ledamot inte längre är valbar, upphör uppdraget.

När ett uppdrag blir ledigt, utses en ny ledamot för den tid som återstår. Om antalet valda ledamöter ändras, får en nytillträdande ledamot utses för kortare tid än *tre* år.

När ett uppdrag blir ledigt, utses en ny ledamot för den tid som återstår. Om antalet valda ledamöter ändras, får en nytillträdande ledamot utses för kortare tid än *fyra* år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen lägger i propositionen fram förslag om att den lagstiftning som innebär att avdrag för resor med bil mellan bostad och arbetsplats medges med 13 kr per mil förlängs till att gälla även vid 1997 års taxering.

I propositionen läggs också fram vissa förslag till mindre förändringar i kommunalskattelagen (1928:370), KL) som i huvudsak har karaktär av förtydliganden. Sålunda föreslås bl.a. att bidrag till funktionshindrade elever i gymnasieskola och bistånd till asylsökande skall undantas från skatteplikt. Vissa justeringar av redaktionell art föreslås i 46 § 2 mom. KL avseende avdragsrätten för påförda egenavgifter till följd gemenskapsrättsliga förordningsbestämmelser på socialförsäkringsområdet.

Till följd av att riksdagen tidigare i år beslutat om att folkpension för gift pensionär skall vara densamma oavsett om maken uppbär folkpension eller ej görs vissa ändringar när det gäller reglerna om särskilt grundavdrag och reglerna om deklarationsskyldighet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 5 oktober 1995 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 1*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 2*.

Bland de till Lagrådet remitterade förslagen finns förslag om ändrade skatteregler rörande reseförmåner som utgår på grund av anställning eller uppdrag inom rese- eller trafikbranschen. Lagrådet har avstyrkt att förslagen i denna del läggs till grund för lagstiftning. Lagrådet har såväl språkliga och redaktionella invändningar som invändningar av saklig art. Den allvarigaste invändningen är enligt Lagrådet att resultatet av schablonberäkningarna många gånger kan bli klart orättvist för de skattskyldiga. Den anvisade metoden innebär bl.a. att den enskilde skall beskattas för samma förmånsbelopp oavsett om den enskilde har gjort endast en kortare resa eller företagit ett stort antal längre resor. Enligt Lagrådets mening är ett system där förmånsvärdet bestäms mera individuellt för varje resenär klart att föredra från sakliga synpunkter.

Med hänsyn till Lagrådets yttrande anser regeringen att frågan om värdering av reseförmåner bör beredas ytterligare. Regeringen har för avsikt att snarast återkomma i frågan.

I övriga delar har Lagrådet lämnat förslagen utan erinran. Vissa redaktionella ändringar har gjorts i lagtexten.

Förslagen till ändring i lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års taxeringar och i taxeringslagen (1990:324) har inte granskats av Lagrådet. Dessa förslag är enligt regeringens mening av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats

Regeringens förslag: Vid 1997 års taxering skall avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostaden och arbetsplatsen medges med 13 kr per mil.

Skälen för regeringens förslag: Avdrag för kostnader för bilresor mellan bostad och arbetsplats medges enligt en särskild lag (SFS 1993:1519) med 13 kr per mil vid 1995 och 1996 års taxeringar. Vid 1997 års taxering kommer, om inga särskilda åtgärder vidtas, reglerna i andra stycket av punkt 4 av anvisningarna till 33 § KL att gälla. Avdragsbeloppet per mil enligt sistnämnda regel kan beräknas först nästa år. Genom en hänvisning till nämnda bestämmelse i punkt 23 av anvisningarna till 23 § KL gäller avdragsbegränsningen också i näringsverksamhet. Det kan dock antas att beloppet kommer att bli lägre än 13 kr per mil. Med hänsyn härtill är det enligt regeringens mening lämpligt att genom lag fastslå att beloppet skall vara oförändrat 13 kr per mil även nästa år. Klarhet skapas då beträffande vad som kommer att gälla vid 1997 års taxering.

Detta medför särskilda övergångsbestämmelser i lagen (1993:519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen vid 1995 och 1996 års taxeringar.

5 Skattefrihet för visst stipendium

Regeringens förslag: Stipendium som betalas till studerande som fullföljt basåret med godkänt resultat skall undantas från skatteplikt.

Skälen för regeringens förslag: För att stimulera till deltagande i den nya basårsutbildningen i komvux föreslog regeringen i budgetpropositionen 1994/95:100, bilaga 9, att ett särskilt stipendium på 10 000 kr skall tilldelas de studerande som fullföljer basåret med godkänt resultat. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet. 1994/95:SfU12, rskr. 1994/95:278). Reglerna härom finns i förordningen (1995:559) om stipendium efter genomfört basår inom kommunal vuxenutbildning, som trädde i kraft den 1 juli i år.

Stipendium avsedda för mottagarens utbildning räknas enligt 19 § KL inte som skattepliktig inkomst. Detsamma gäller stipendium för andra ändamål om det inte utgår periodiskt och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning.

Begreppet stipendium är inte definierat i lagtexten. I prop. 1990/91:54 s. 180 finns emellertid följande definition.

"Med stipendium avses ett bidrag till en fysisk person som utges för mottagarens utbildning eller för att stödja en verksamhet som mottagaren bedriver eller planerar att starta. Det kan vara fråga om en litterär, konstnärlig eller därmed jämförlig verksamhet, en idrottslig verksamhet eller en verksamhet som forskare eller uppfinnare. Till bidrag som likställs med stipendier, s.k. liknande bidrag, hänförs bidrag till fysiska personer för att stödja en verksamhet av annat än de nu nämnda samt dessutom priser och belöningar som ges för att premiera redan utförda prestationer. Begreppet "stipendier och liknande bidrag" omfattar inte vad

som skatterettsligt är gåva och inte heller ersättning för arbete för utgivarens räkning eller s.k. näringsbidrag."

Det stipendium som regleras i förordningen om stipendium efter genomfört basår inom kommunal vuxenutbildning torde kunna falla inom det skattefria området. För att några tveksamheter inte skall finnas bör det enligt regeringens mening uttryckligen i lagtexten anges att sådant stipendium inte är skattepliktig intäkt.

Förslaget föranleder ändring i punkt I av anvisningarna till 19 § KL.

6 Skattefrihet för visst ekonomiskt stöd till riksgymnasieelever

Regeringens förslag: Bidrag till funktionshindrade elever i gymnasieskolan skall undantas från skatteplikt.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen 1994/95:100, bilaga 9, uttalade regeringen att det finns ett behov av översyn av det ekonomiska stödet till riksgymnasieeleverna. Översynens syfte bör vara att åstadkomma en samordning av det totala stödet till dessa elever. I avvaktan på resultatet av denna översyn föreslogs att ett särskilt bidrag, som ersätter det särskilda bidraget enligt förordningen (1987:406) om arbetsmarknadsutbildning, skall lämnas. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget och regeringen har utfärdat en förordning (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan, som trädde i kraft den 1 juli i år (bet. 1994/95:SfU12, rskr. 1994/95:278).

Särskilt bidrag som enligt av regeringen eller statlig myndighet meddelade bestämmelser utgår till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådant bidrag likställda skall enligt 19 § KL inte tas upp som intäkt. Till följd härav har den bidragsberättigade inte rätt till avdrag för kostnader som varit avsedda att bestridas med sådant bidrag.

Bidrag enligt den äldre förordningen var att betrakta som sådant skattefritt bidrag som anges i 19 § KL. Däremot faller inte bidrag enligt den nya förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan inom det skattefria området. Någon skillnad i skattehänseende har dock inte avsetts. Regeringen föreslår därför att det i punkt I av anvisningarna till 19 § KL anges att bidrag enligt den sistnämnda förordningen är skattefria.

7 Skattefrihet för bistånd till asylsökande

Regeringens förslag: Bistånd som betalas ut med stöd av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. skall undantas från skatteplikt.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 19 § KL är socialbidrag undantaget från skatteplikt. Bistånd till asylsökande m.fl. har fram till den 1 juli 1994 utgått med stöd av lagen (1988:153) om bistånd åt asylsökande m.fl. Bistånd lämnades i form av kostnadsfri bostad, dagbidrag eller särskilt bidrag. Biståndet har i beskattningshänseende jämförts med socialbidrag och därför i praxis varit skattefritt.

Från och med den 1 juli 1994 utgår bistånd till asylsökande och flyktingar enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Bistånd kan enligt

denna lag utgå i form av logi, bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag. För rätt till oreducerad dagersättning krävs att asylsökande i regel deltar i det sysselsättningsprogram som erbjuds. Vägran att medverka utan giltigt skäl kan reducera dagersättningen.

Utgångspunkten för skattelagstiftningen är att ersättning för utfört arbete är skattepliktig inkomst i inkomstslaget tjänst. Även om del av biståndet till asylsökande enligt nu gällande lag förutsätter att den asylsökande utför ett visst arbete är dagersättningens huvudsakliga syfte att täcka den sökandes behov av ekonomiskt bistånd för sitt uppehälle. Ersättningen är till sin natur därför främst att betrakta som en icke skattepliktig inkomst. Mot att i skatterättsligt hänseende betrakta dagersättningen som en ersättning för utfört arbete talar även den omständigheten att nivån på dagersättningen inte utgår i förhållande till den arbetsinsats som utförs utan nivåerna har fastställts av regeringen i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. Någon lön utgår inte heller om den asylsökande utför arbetet utanför förläggningen. De utlänningar som deltar i verksamheten betraktas inte heller som arbetstagare enligt vår arbetsrättsliga lagstiftning enligt 5 § LMA. Övervägande skäl talar sålunda för att bistånd som utbetalas med stöd av LMA inte skall anses utgöra skattepliktig intäkt. Mot bakgrund av att ersättningen numera kan förknippas med en arbetsinsats av den asylsökande föreslås att det i punkt 1 av anvisningarna till 19 § KL särskilt anges att ersättningen inte är skattepliktig.

8 Avdrag för vissa obligatoriska socialavgifter

Regeringens förslag: Den som är skattskyldig i Sverige skall ha rätt att vid taxeringen till kommunal och statlig inkomstskatt göra avdrag för sådana obligatoriska avgifter som på grund av utfört arbete påförts den skattskyldige. Rätt till avdrag föreligger om avgifterna påförts enligt slutligt fastställd debitering eller liknande till följd av att den skattskyldige enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen skall omfattas av ett annat lands lagstiftning om social trygghet.

Skälen för regeringens förslag: I 46 § 2 mom. KL föreskrivs bl.a. att skattskyldig som under hela beskattningsåret varit bosatt här i landet vid taxeringen till kommunal inkomstskatt får göra avdrag för sådana obligatoriska socialförsäkringsavgifter som den skattskyldige, på grund av arbete i annat land, enligt slutligt fastställd debitering skall betala till följd av att den skattskyldige enligt EES-avtalet skall omfattas av det andra landets lagstiftning om social trygghet. Detta gäller under förutsättning att den avgiftsgrundande intäkten tas upp till beskattning för beskattningsåret i Sverige. Genom att 4 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt hänvisar till 46 § KL, gäller det nu sagda även vid taxering till statlig inkomstskatt.

Till följd av Sveriges medlemskap i EU och de regler som därigenom blivit gällande på socialförsäkringsområdet krävs vissa justeringar av bestämmelsen i KL.

Enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen kan det förekomma att en person arbetar i ett land men omfattas av socialförsäkringen (och betalar socialavgifter) i ett annat land. Denna situation omfattas inte av lagrummet i den nuvarande utformningen. Uttrycket "på grund av arbete i annat land" bör därför ändras så att det omfattar även den nu nämnda situationen.

Vidare har det från skatteförvaltningen påpekats att även uttrycket "slutligt fastställd debitering" har vållat vissa tolkningsproblem. Som exempel kan nämnas att i vissa länder är socialavgifter obligatoriska för den enskilde medan det är svårt att identifiera en slutlig debitering. För att bestämmelsen inte skall få ett alltför snävt tillämpningsområde bör det klargöras att avdragsrätt även föreligger vid annat förfarande liknande slutligt fastställd debitering.

Förslaget föranleder ändring i 46 § 2 mom. KL.

Bestämmelsen i 46 § 2 mom. KL ger också rätt till avdrag för obligatoriska socialavgifter som under motsvarande förhållanden skall betalas i överensstämmelse med den konvention som avses i förordningen (1993:1529) om tillämpning av en nordisk konvention den 15 juni 1992 om social trygghet. Däremot medges inte avdrag för obligatoriska socialavgifter som skall betalas enligt andra konventioner som Sverige har undertecknat. Det kan ifrågasättas om en sådan skillnad i avdragshänseende är motiverad. Frågan bör dock övervägas ytterligare innan slutlig ställning tas.

9 Vissa följdändringar på grund av sänkt

folkpension för gifta

Regeringens förslag: Särskilt grundavdrag för gifta folkpensionärer skall utgå med högst 134,0 procent av det reducerade basbeloppet. För ogift folkpensionär skall avdraget uppgå till högst 151,5 procent av nämnda belopp.

Skälen för regeringens förslag: Den som uppbär folkpension har i vissa fall rätt till ett särskilt grundavdrag för folkpensionärer som är högre än det grundavdrag som annars utgår. Bestämmelserna om det särskilda grundavdraget finns i 48 § 4 mom. KL och i anvisningarna till nämnda paragraf.

Det särskilda grundavdraget utgår för gift folkpensionär vars make också varit folkpensionär under hela året med högst 134,0 procent av det reducerade basbeloppet enligt 1 kap. 6 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). För övriga folkpensionärer utgår det särskilda grundavdraget med högst 151,5 procent av det reducerade basbeloppet.

I årets budgetproposition (prop. 1994/95:100, bil. 6) aviserade regeringen förslag till ändring i 6 kap. 2 § och 7 kap. 4 § AFL om folkpension för gifta. I prop. 1994/95:147, Rätten till förtidspension och sjukpenning samt folkpension, föreslog regeringen att folkpensionen för gift pensionär bör vara densamma oavsett om maken uppbär folkpension eller ej. Riksdagen antog regeringens förslag (bet. 1994/95:SfUIO, rskr. 1994/95:343, SFS 1995:508). Ändringen träder i kraft den 1 januari 1996.

Ändringarna i AFL föranleder vissa följdändringar i bestämmelserna om särskilt grundavdrag. Det särskilda grundavdraget bör mot bakgrund av de ändrade pensionsbestämmelserna beräknas enligt samma regler oavsett om den skattskyldiges make uppbär pension eller inte. Förslaget föranleder ändringar i anvisningarna till 48 § KL.

Med anledning av de ändrade pensionsbestämmelserna bör också reglerna om deklarationsskyldighet i 2 kap. 6 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter ändras. Deklarationsskyldighet bör föreligga för folkpensionärer som endast uppbär sådana pensionsinkomster som anges i nämnda bestämmelse om den uppburna pensionen överstiger för gift folkpensionär 134,0 procent och för ogift folkpensionär 151,5 procent av det reducerade basbeloppet.

10 Ekonomiska effekter

De ekonomiska konsekvenserna av sänkningen av grundavdraget för folkpensionärer i vissa fall har redan beaktats vid beräkningarna i budgetpropositionen (1994/95:100 bil. 6).

Övriga förslag kan inte antas medföra några nämnvärda ekonomiska effekter för den offentliga sektorn.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen

(1928:370)

46 § 2 mom.

Förslaget har kommenterats i avsnitt 8.

Anvisningar

till 19 §

punkt I

I *första stycket* görs ett förtydligande som stämmer överens med gällande praxis att bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. inte skall anses utgöra skattepliktig inkomst. Ändringarna i övrigt är av redaktionell art.

I *sista stycket* klargörs att vissa ersättningar skall vara skattefria. Skälen härför har angetts i avsnitt 5 och 6.

till 48 §

punkt I

I *andra stycket* görs en följdändring med hänsyn till ändringarna i lagen om allmän försäkring. Förslaget har kommenterats i avsnitt 9.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Samtliga ändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

Ändringarna i 46 § 2 mom. och punkt I av anvisningarna till 19 § föreslås tillämpas första gången redan vid 1996 års taxering.

Förslaget i punkt I av anvisningarna till 48 § avseende förändringen av det särskilda grundavdraget för pensionärer föreslås tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

2 kap.

6 §

Förslaget har kommenterats i avsnitt 9.

11.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1519) om avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen

vid 1995 och 1996 års taxeringar

Förslaget innebär att avdrag för kostnader för bilresor mellan bostad och arbetsplats kommer att medges med 13 kr per mil också vid 1997 års taxering.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas vid 1997 års taxering med vissa undantag som närmare anges i övergångsbestämmelserna.

Enskilda näringsidkare kan i undantagsfall ha ett s.k. brutet räkenskapsår, dvs. ett beskattningsår som inte sammanfaller med kalenderår. Detta innebär att de vid 1997 års taxering kan komma att beskattas för inkomster som hänför sig till år 1995. För det fall avdragsbeloppet enligt andra stycket av punkt 4 av anvisningarna till 33 § skulle visa sig bli högre än 13 kr per mil kan det förslag vi lägger fram beträffande avdrag för kostnader för enskilda näringsidkares resor med bil mellan bostaden och arbetsplatsen ge upphov till en skärpt beskattning som träffar inkomster som hänför sig till tiden före de nya reglernas ikraftträdande. För att dessa ändringar inte skall komma i strid med regeringsformens bestämmelser om förbud mot retroaktiv skattelagstiftning bör de nämnda reglerna inte tillämpas för skattskyldiga med beskattningsår som börjat före lagens ikraftträdande.

Äldre bestämmelser om avdragsrätten för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats vid körning med egen bil gäller endast i inkomstslaget näringsverksamhet. Dessutom innebär övergångsbestämmelsen till lagen att äldre bestämmelser skall gälla vid 1997 års taxering för kostnader som uppkommit före den 1 januari 1996.

11.4 Förslaget till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

I *andra stycket* föreslås en justering i anledning av att mandatperioden för ledamöter i skattenämnd förlängts till fyra år (jfr prop. 1994/95:87, bet. 1994/95:KU2I, rskr. 1994/95:69, SFS 1994:1625).

Lagrådsremissens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928:370)

dels att 46 § 2 mom., punkt 1 av anvisningarna till 19 § och punkt 1 av anvisningarna till 48 § skall ha följande lydelse,

dels att det i anvisningarna till 42 § skall införas en ny bestämmelse, punkt 6, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §

2 mom.¹ Skattskyldig, som har varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, får dessutom göra avdrag:

1) för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla, i den utsträckning som framgår av punkt 5 av anvisningarna;

2) för påförda egenavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter som inte får dras av från inkomsten av särskild förvärvskälla;

3) för obligatoriska socialförsäkringsavgifter som den skattskyldige, på grund av arbete *i ett annat land*, enligt slutligt fastställd debitering skall betala i överensstämmelse med den konvention som avses i förordningen (1993:1529) om tillämpning av en nordisk konvention den 15 juni 1992 om social trygghet eller till följd av att den skattskyldige enligt *EES-avtalet* skall omfattas av *det andra landets* lagstiftning om social trygghet i båda fallen under förutsättning att den avgiftsgrundande intäkten tas till beskattning för beskattningsåret i Sverige;

3) för obligatoriska socialförsäkringsavgifter som den skattskyldige, på grund av *utfört* arbete, enligt slutligt fastställd debitering *eller liknande* skall betala i överensstämmelse med den konvention som avses i förordningen (1993:1529) om tillämpning av en nordisk konvention den 15 juni 1992 om social trygghet eller till följd av att den skattskyldige enligt *rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen*² skall omfattas av *ett annat lands* lagstiftning om social trygghet i båda fallen under förutsättning att den avgiftsgrundande intäkten tas till beskattning för beskattningsåret i Sverige;

6) för avgift som den skattskyldige har betalat under beskattningsåret för annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, som ägs av arbetsgivare, i den omfattning som framgår av punkt 6 av anvisningarna;

7) för inbetalning som den skattskyldige under beskattningsåret har gjort på pensionssparkonto i den omfattning som framgår av punkt 7 av anvisningarna.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att betala sjömansskatt, medges avdrag för periodiskt understöd, avgift för pensionsförsäkring som anges i

första stycket 6 och inbetalning på pensionssparkonto som anges i första stycket 7, endast i den mån hänsyn inte tagits till understödet, avgiften eller inbetalningen vid beräkningen av sjömansskatt.

Avdrag för avgift som avses i första stycket 6 och för inbetalning som avses i första stycket 7 medges endast i den mån avdrag inte får ske från intäkt av särskild förvärvskälla.

Om skattskyldig varit bosatt här i riket endast under en del av beskattningsåret, medges avdrag som nu sagts bara i den mån det belöper på nämnda tid.

Anvisningar

till 19 §

1³. Socialbidrag, begravningshjälp samt underhåll, som har lämnats intagen i kriminalvårdsanstalt eller patient på sjukhus e.d. utgör inte skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om till föreningar inbetalda medlemsavgifter. Som begravningshjälp behandlas inte tjänstepension avseende tid efter den pensionsberättigades frånfälle.

1. Socialbidrag, *bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.*, begravningshjälp samt underhåll, som har lämnats intagen i kriminalvårdsanstalt eller patient på sjukhus e.d. utgör inte skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om till föreningar inbetalda medlemsavgifter. Som begravningshjälp behandlas inte tjänstepension avseende tid efter den pensionsberättigades frånfälle.

Med skadeståndsförsäkring förstås försäkring, enligt vilken den försäkrade äger utfå ersättning för skadestånd vartill han är berättigad på grund av personskada (överfallsskydd o.d.).

Ersättning till följd av personskada som utgår i annan form än periodisk utbetalning (engångsbelopp) och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur utgör skattepliktig intäkt såvida icke annat följer av övriga bestämmelser i denna lag.

Om engångsbelopp, som utgår till följd av personskada, utgör ersättning för framtida förlust av skattepliktig inkomst, skall dock 40 procent av beloppet avräknas såsom icke skattepliktig del. Uppbär skattskyldig två eller flera sådana engångsbelopp till följd av samma personskada, skall vad som nu har sagts gälla varje sådant belopp. Vad som avräknas från ett eller flera engångsbelopp under beskattningsåret får emellertid – i förekommande fall tillsammans med vad som avräknats tidigare år – för samma personskada sammanlagt icke överstiga femton basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Härvid skall avräknad del av ett engångsbelopp uttryckas i det basbelopp, som har fastställts för det år under vilket engångsbeloppet blivit tillgängligt för lyftning.

Utbytes sådan livränta eller del därav, som utgår till följd av personskada och utgör skattepliktig intäkt enligt 32 § 1 mom., mot engångsbelopp, gälla bestämmelserna i föregående stycke beträffande sådant engångsbelopp. Utbytes annan livränta eller del därav, som utgör skattepliktig intäkt enligt 32 § 1 mom., mot engångsbelopp, skall hela engångsbeloppet upptagas såsom skattepliktig intäkt. Sker utbyte, helt eller delvis, av annan livränta än nu sagts mot engångsbelopp, skall beloppet anses utgöra icke skattepliktig intäkt.

Lön, som utgår från arbetsgivare i sådana fall, då denne på grund av 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring äger uppbära

arbetstagaren tillkommande ersättning från allmän försäkringskassa, är skattepliktig intäkt. För arbetsgivaren är den av honom i nämnda fall uppburna ersättningen från försäkringskassan ävensom annan därifrån uppburen ersättning i anledning av kostnad för den anställdes räkning att betrakta som skattepliktig inkomst, dock att ersättningen icke är skattepliktig för arbetsgivaren, därest den till den anställda utbetalda lönen eller den för honom havda kostnaden utgör för arbetsgivaren icke avdragsgill utgift i förvärvskälla. Ersättning, som annorledes än i form av pension eller annan livränta utbetalas av arbetsgivare vid yrkesskada eller arbetsskada i de fall, då arbetsgivaren står s.k. självrisk enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, räknas till skattepliktig inkomst enligt de grunder som skulle hava gällt vid försäkring enligt sistnämnda lag.

Skatteplikt föreligger inte för bidrag från stat eller kommun, som utgår enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser, i samband med utbildning eller omskolning, till arbetslösa och partiellt arbetsföra samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda i den mån bidragen avser traktamente och särskilt bidrag. Flyttningsbidrag som lämnas av en arbetsmarknadsmyndighet utgör inte skattepliktig intäkt i följd varav avdrag inte medges för den kostnad som sådant bidrag eller stöd är avsett att täcka. Skatteplikt föreligger inte heller för bidrag från en allmän försäkringskassa till handikappade eller föräldrar till handikappade barn för anskaffning eller anpassning av motorfordon. Utgår bidraget till en näringsidkare för näringsverksamheten tillämpas bestämmelserna om näringsbidrag i punkt 9 av anvisningarna till 22 §.

Kontant arbetsmarknadsstöd utgör skattepliktig intäkt.

Skatteplikt föreligger icke för engångsbidrag som utgår i samband med arbetsplacering som utgör led i Arbetsmarknadsstyrelsens omhändertagande av flyktingar.

Skatteplikt föreligger *ej heller* för bidrag, som stiftelsen Dag Hammarskjölds minnesfond till fullföljande av sitt ändamål *utgiver* för mottagarens utbildning.

Skatteplikt föreligger *inte* för bidrag som stiftelsen Dag Hammarskjölds minnesfond till fullföljande av sitt ändamål *lämnar* för mottagarens utbildning. *Inte heller föreligger skatteplikt för stipendium som lämnas enligt förordningen (1995:559) om stipendium efter genomfört basår inom kommunal vuxenutbildning eller bidrag enligt förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan.*

till 42 §

6. Om inskränkande villkor gäller för fria eller delvis fria resor som ges på grund av anställning eller särskilt uppdrag inom rese- eller trafikbranschen skall, om inte annat visas, marknadsvärdet beräknas enligt andra—femte styckena.

Med inskränkande villkor avses att resan får företas endast under viss tid, på

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

vissa avgångar eller i mån av platstillgång vid resans avgång och att villkoren dels väsentligen avviker från vad som gäller för resor som säljs på allmänna marknaden, dels innebär en påtaglig olägenhet.

Förmånsvärdet beräknas på grundval av värdet av det totala antalet sådana i första stycket angivna förmånsresor som de största företagen i branschen tillhandahållit under perioden från och med oktober andra året före beskattningsåret till och med september året före beskattningsåret. Från det framräknade sammanlagda värdet av resorna avräknas vad som sammanlagt betalats för resorna till dessa företag under samma period. Det återstående värdet skall delas med det genomsnittliga antalet personer som utnyttjat förmånen under samma tid. Det på så sätt framräknade beloppet motsvarar förmånsvärdet för en person. Förmånsvärdet för barn och ungdomar under 18 år skall dock bestämmas till 50 procent av förmånsvärdet för en person.

Vid bestämmandet av en resas värde skall följande iakttas. En resa skall värderas till 75 procent av det genomsnittligt lägsta marknadspriset för motsvarande bokningsbara resa utan inskränkande villkor. Därvid beaktas inte rabatter till barn och ungdomar under 18 år. En flygresa värderas dock till 40 procent av det genomsnittligt lägsta marknadspriset för motsvarande bokningsbara resa utan inskränkande villkor, om resan får företas endast i mån av platstillgång. Därvid beaktas inte rabatter till barn och ungdomar under 18 år. Det genomsnittligt lägsta marknadsvärdet beräknas på grundval av de regelmässigt lägsta priserna för perioden från och med oktober månad andra året före beskattningsåret till och med september månad året före beskattningsåret. Jämförelse skall göras med priser för resor med samma slags transportmedel samt med samma destinationsort eller när sådant underlag saknas, med likartad resesträcka.

Om den skattskyldige betalat

*ersättning för resorna, skall för-
månsvärdet inte sättas ned.*

till 48 §

I⁴. Vid tillämpningen av 48 § 4 mom. och denna anvisningspunkt iakttas följande. Som folkpension räknas inte barnpension eller vårdbidrag. Folkpension skall anses utgöra en inte obetydlig del av den skattskyldiges inkomst, om den uppgått till minst 6 000 kronor eller minst en femtedel av den sammanräknade inkomsten. Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Ålders-, förtids- eller efterlevandepension, som betalas ut enligt utländsk lagstiftning om social trygghet och utgår enligt grunder som är jämförbara med vad som gäller för folkpension, skall behandlas som folkpension om skattskyldighet för utbetalningen föreligger i Sverige. Har folkpension enligt bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring samordnats med yrkesskadelivränta eller annan i nämnda lagrum angiven livränta skall vid tillämpning av första, andra respektive tredje stycket första meningen b det särskilda grundavdraget beräknas med ledning av den folkpension som skulle ha utgått om sådan samordning inte skett.

För gift skattskyldig, som uppburit folkpension *med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension*, uppgår det särskilda grundavdraget till 134,0 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, minskat enligt tredje stycket samma lagrum. För *övriga skattskyldiga* uppgår avdraget till 151,5 procent av sistnämnda belopp. Avdrag med 151,5 procent av sistnämnda belopp tillkommer också *gift* skattskyldig, som under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension *med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension*.

För gift skattskyldig som uppburit folkpension uppgår det särskilda grundavdraget till 134,0 procent av basbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, minskat enligt tredje stycket samma lagrum. För *ogift skattskyldig* uppgår avdraget till 151,5 procent av sistnämnda belopp. Avdrag med 151,5 procent av sistnämnda belopp tillkommer också skattskyldig, *som är eller har varit gift* och som under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension som tillkommer *ogift*.

Det särskilda grundavdraget får dock inte överstiga

a) för skattskyldig som vid utgången av året före beskattningsåret och utgången av beskattningsåret uppbär folkpension samt under hela beskattningsåret bott i Sverige: summan av uppburen sådan pension som enligt fjärde stycket reducerar det särskilda grundavdraget samt

b) för skattskyldig som inte avses i a eller som under beskattningsåret uppburit folkpension i form av förtidspension, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ålderspension enligt lagen om allmän försäkring eller som avlidit: uppburen folkpension och pensionstillskott som uppburits enligt 2 § eller 2 a § lagen om pensionstillskott. För skattskyldig som har livränta som avses i första stycket sista

meningen tillämpas i stället för bestämmelsen i föregående mening a bestämmelsen i föregående meningen b om det är till fördel för den skattskyldige.

Det särskilda grundavdraget reduceras med 65 procent av den del av uppburen pension som överstiger det för den skattskyldige enligt andra stycket gällande avdragsbeloppet. Pension som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring eller från pensionssparkonto reducerar dock inte det särskilda grundavdraget.

För den som vid utgången av året före beskattningsåret inte uppbar folkpension reduceras det särskilda grundavdraget i stället med 65 procent av den del av taxerad inkomst som överstiger det för den skattskyldige enligt andra stycket gällande avdragsbeloppet. Oavsett vad som i det föregående sagts om reducering föreligger alltid rätt till särskilt grundavdrag med så stort belopp som den skattskyldige skulle ha fått i grundavdrag enligt 48 § 2 eller 3 mom. om dessa bestämmelser i stället hade tillämpats.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

2. Den nya lydelsen av 46 § 2 mom. och punkt I av anvisningarna till 19 § skall dock tillämpas vid 1996 års taxering.

3. De nya bestämmelserna i punkt 6 av anvisningarna till 42 § skall tillämpas första gången vid 1998 års taxering. Saknas uppgifter om antalet och arten av förmånsresor hos de största företagen i branschen för perioden från och med oktober till och med december 1995 skall värdet för de under denna tid tillhandahållna förmånsresorna anses motsvara en tredjedel av värdet för de under perioden från och med januari 1996 till och med september 1996 tillhandahållna resorna.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

¹ Senaste lydelse 1994:1856.

² EGT nr L 149, 5.7.1971, s. 2 (Celex 371R1408).

³ Senaste lydelse 1990:650.

⁴ Senaste lydelse 1993:1515.

2 Förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 8 § uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Åtnjuter skattskyldig jämte kontant inkomst andra förmåner skall preliminär A-skatt beräknas efter inkomstförmånernas sammanlagda värde. Har den skattskyldige utgett ersättning för en förmån skall förmånsvärdet sättas ned med ersättningens belopp.

Värdet av bilförmån skall beräknas enligt punkt 2 av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen (1928:370). Andra stycket andra meningen av nämnda anvisningspunkt skall dock tillämpas endast i fall som avses i sjätte stycket nedan. Värdet av förmån av räntefritt lån eller lån där räntan understiger marknadsräntan skall beräknas enligt punkt 10 tredje–femte styckena av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen.

Värdet av förmån av bostad som är belägen här i riket och som inte är semesterbostad skall beräknas enligt följande grunder. Riket delas in i områden som är väsentligen enhetliga i fråga om boendekostnader. Förmånsvärdet av en bostad inom varje område skall bestämmas till det genomsnittliga värdet beräknat per kvadratmeter bostadsyta för jämförbara bostäder inom området. Om bostaden är belägen utom tätort med närmaste omgivning skall dock värdet bestämmas till det lägsta av nämnda genomsnittsvärden reducerat med tio procent.

Värdet av annan förmån än som avses i andra och tredje styckena skall beräknas enligt 42 § andra stycket kommunalskattelagen samt punkt 1 andra och tredje styckena och punkt 3 av anvisningarna till den paragrafen.

Föreligger fall som avses i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen får skattemyndigheten bestämma värdet av förmånen med hänsyn härtill.

Om skattemyndigheten bestämt värdet av förmånen enligt bestämmelserna i 5 § andra stycket lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare skall detta värde användas även vid beräkning av preliminär A-skatt.

Föreslagen lydelse

8 §²

Åtnjuter skattskyldig jämte kontant inkomst andra förmåner skall preliminär A-skatt beräknas efter inkomstförmånernas sammanlagda värde. Har den skattskyldige utgett ersättning för en förmån skall förmånsvärdet sättas ned med ersättningens belopp. *Sådan nedsättning skall dock inte ske i fråga om reseförmåner som avses i punkt 6 av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen (1928:370).*

Värdet av bilförmån skall beräknas enligt punkt 2 av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen. Andra stycket andra meningen av nämnda anvisningspunkt skall dock tillämpas endast i fall som avses i sjätte stycket nedan. *Värdet av reseförmåner som avses i punkt 6 av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen skall beräknas till det värde som följer av andra–femte styckena samma anvisningspunkt.* Värdet av förmån av räntefritt lån eller lån där räntan understiger marknadsräntan skall beräknas enligt punkt 10 tredje–femte styckena av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för 1997.

¹ Lagen omtryckt 1991:97.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1993:1516.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelsen

2 kap.

6 §¹

För den som inte haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott gäller i stället för vad som sägs i 4 § första stycket I följande. Skyldighet att lämna självdeklaration föreligger endast om den uppburna pensionen överstiger för gift skattskyldig *som inte under någon del av året uppburit pension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension* 134,0 procent och för *annan* skattskyldig 151,5 procent av basbeloppet enligt I kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring minskat enligt tredje stycket samma lagrum.

För den som inte haft inkomst av aktiv näringsverksamhet eller annan inkomst av tjänst än folkpension och pensionstillskott enligt 2 § lagen (1969:205) om pensionsstillskott eller allmän tilläggspension som föranlett avräkning av sådant pensionstillskott gäller i stället för vad som sägs i 4 § första stycket I följande. Skyldighet att lämna självdeklaration föreligger endast om den uppburna pensionen överstiger för gift skattskyldig 134,0 procent och för *ogift* skattskyldig, *eller skattskyldig som under någon del av året uppburit folkpension som ogift*, 151,5 procent av basbeloppet enligt I kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring minskat enligt tredje stycket samma lagrum.

Som folkpension räknas inte barnpension och vårdbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

¹ Senaste lydelse 1992:1582.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:653) om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, i paragrafens lydelse enligt lagen (1995:653) om ändring i nämnda lag, samt övergångsbestämmelserna till lagen (1995:653) om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 §

Värdet av förmåner som utgått i annat än pengar skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i kommunalskattelagen (1928:370). Vid beräkning av värdet av bilförmån och kostförmån skall dock bestämmelserna i punkt 2 andra stycket andra meningen och punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 42 § nämnda lag tillämpas endast i enlighet med beslut av skattemyndigheten med stöd av 5 § andra stycket lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. Värdet av annan bostadsförmån här i riket än förmån av semesterbostad skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i 8 § tredje och sjätte styckena uppbördslagen (1953:272).

Värdet av förmån som utgått i i annat än pengar skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i kommunalskattelagen (1928:370). Vid beräkning av värdet av bilförmån och kostförmån skall dock bestämmelserna i punkt 2 andra stycket andra meningen och punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 42 § nämnda lag tillämpas endast i enlighet med beslut av skattemyndigheten med stöd av 5 § andra stycket lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare. *Värdet av sådana reseförmåner som avses i punkt 6 av anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen skall beräknas i enlighet med andra–femte styckena i nämnda anvisningspunkt.* Värdet av annan bostadsförmån än förmån av semesterbostad skall beräknas i enlighet med bestämmelserna i 8 § tredje och sjätte styckena uppbördslagen (1953:272).

Om värdet av en förmån justerats enligt 5 § andra stycket lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare skall anges att justering skett.

Det sammanlagda värdet av förmånerna skall anges särskilt för sig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och tillämpas, med undantag av 3 kap. 7 § första stycket tredje meningen, första gången vid 1997 års taxering.

2. Den nya bestämmelsen i 3 kap. 7 § första stycket tredje meningen skall tillämpas första gången vid 1998 års taxering.

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1995-10-25

Närvarande: justitierådet Staffan Magnusson, f.d. presidenten i Försäkringsöverdomstolen Leif Ekberg, regeringsrådet Leif Lindstam.

Enligt en lagrådsremiss den 5 oktober 1995 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
2. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
3. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
4. lag om ändring i lagen (1995:653) om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Monica Dahlbom.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

I *anvisningarna till 42 § kommunalskattelagen* har i en ny punkt 6 tagits in regler om beräkning av förmånsvärdet för fria eller delvis fria resor som ges på grund av anställning eller särskilt uppdrag inom rese- eller trafikbranschen. En förutsättning för att reglerna skall vara tillämpliga är att det finns vissa inskränkningar i rätten att utnyttja resorna (andra stycket i punkt 6). Förmånsvärdet skall i så fall, "om inte annat visas", bestämmas enligt en schablonmetod, som beskrivs i tredje och fjärde styckena.

Mot de föreslagna reglerna kan till en början invändas att de har fått en språklig och redaktionell utformning som gör dem mycket svårförståeliga. Motiven ger bara en ofullständig vägledning om reglernas innebörd. Anmärkningsvärt är bl.a. att det i motiven inte ges några belysande sifferexempel.

Med ledning av den kompletterande information som har lämnats i samband med lagrådsföredragningen har Lagrådet utarbetat ett alternativt förslag till lagtext som enligt Lagrådets mening bättre klargör innebörden av det tänkta systemet. Lagrådets alternativa förslag har tagits in i en *bilaga* till lagrådsyttrandet.

Kvar står emellertid att åtskilliga invändningar av saklig art kan riktas mot remissförslaget. För det första är den anvisade schablonmetoden utomordentligt komplicerad. Metoden innebär bl.a. att det skall göras en rad beräkningar som delvis är mycket omfattande, innan man kommer fram till något förmånsvärde. Beräkningarna skall grundas på olika uppgifter som skall samlas in - oklart hur - hos företag som är verksamma inom rese- och trafikbranschen. Redan urvalet av dessa företag är ägnat att vålla praktiska problem. Till detta kommer de svårigheter som uppstår när man skall bestämma exempelvis "regelmässigt lägsta pris" för olika resor.

Den allvarligaste invändningen är dock att resultatet av schablonberäkningarna många gånger kan bli klart orättvist för de skattskyldiga. Den anvisade metoden innebär bl.a. att den enskilde skall beskattas för samma förmånsbelopp oavsett om han har gjort endast en kortare resa eller företagit ett stort antal längre resor.

Enligt Lagrådets mening är ett system där förmånsvärdet bestäms mera individuellt för varje resenär klart att föredra från sakliga synpunkter. Det framgår av

remissprotokollet att en individuell beskattningsmodell presenterades under våren 1995 i en lagrådsremiss. Förslaget lämnades utan erinran av Lagrådet. Enligt remissprotokollet blev emellertid förslaget därefter så kraftigt kritiserat att det inte lades fram i en efterföljande proposition. Vad kritiken gick ut på har inte redovisats.

I avsaknad av närmare upplysningar om hur ett individuellt beskattningssystem lämpligen skulle kunna utformas och vilka problem av saklig eller praktisk natur som skulle kunna uppstå kan Lagrådet inte yttra sig mera bestämt i denna fråga. Lagrådet anser emellertid att frågan bör övervägas ytterligare.

Med hänsyn till det anförda avstyrker Lagrådet att det nu framlagda förslaget om beskattning av reseförmåner läggs till grund för lagstiftning.

Som en följd av vad Lagrådet har anfört bortfaller punkt 3 i övergångsbestämmelserna till förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen. Vidare behöver inga ändringar göras i 8 § uppbördslagen, lika litet som i 3 kap. 7 § lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter.

I övrigt lämnas de remitterade förslagen till lagändringar utan erinran.

Bilaga till
Lagrådets protokoll
1995-10-25

6. Om inskränkande villkor gäller för fria eller delvis fria resor som ges på grund av anställning eller särskilt uppdrag inom rese- eller trafikbranschen skall förmånsvärdet bestämmas till ett schablonbelopp som beräknas enligt tredje och fjärde styckena, om inte den skattskyldige eller skattemyndigheten visar att förmånsvärdet är något annat.

Med inskränkande villkor avses att resan får företas endast under viss tid, på vissa avgångar eller i mån av platstillgång vid resans avgång och att villkoren dels väsentligen avviker från vad som gäller för resor som säljs på allmänna marknaden, dels innebär en påtaglig olägenhet.

Om förmånsvärdet skall bestämmas till ett schablonbelopp skall ett särskilt förmånsvärde bestämmas för varje slag av transportmedel. Först görs ett representativt urval av företag som är verksamma i Sverige och som tillhandahåller de ifrågavarande slagen av resor. För dessa företag beräknas hur många resor som har tillhandahållits och utnyttjats under perioden från och med oktober andra året före beskattningsåret till och med september året före beskattningsåret. Priset för varje resa skall motsvara det regelmässigt lägsta pris som en konsument har fått betala under perioden. Därvid beaktas inte rabatter till pensionärer eller barn och ungdomar under 18 år. Den framräknade totalsumman reduceras med 60 procent såvitt gäller flygresor som får företas endast i mån av platstillgång och med 25 procent såvitt gäller övriga slags resor. Från det belopp som återstår skall avräknas vad resenärerna sammanlagt har betalat för resorna under perioden. Det belopp som då framkommer skall delas med det antal personer som har utnyttjat resorna.

Det på så sätt framräknade beloppet skall anses utgöra förmånsvärdet för en person beträffande resor med det i ifrågavarande transportslaget. Förmånsvärdet för barn och ungdomar under 18 år skall dock bestämmas till 50 procent av förmånsvärdet för en person.

Företag inom rese- och trafikbranschen är skyldiga att till Riksskatteverket utlämna det underlag som krävs för att schablonbelopp enligt tredje och fjärde styckena skall kunna beräknas.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 november 1995

Närvarande: statsminister Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Persson

Regeringen beslutar proposition 1995/96:102 Vissa mindre ändringar i kommunalskattelagen m.m.